

ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ**Η τύφλωση,
παγκόσμιο
πρόβλημα**

Πάνω από 285 εκατομμύρια (το 65% των οποίων είναι ηλικίας άνω των 50 ετών) άνθρωποι σε όλο τον πλανήτη αντιμετωπίζουν προβλήματα όρασης (από οφθαλμικές διαταραχές). Αυτό δείχνουν επιδημιολογικές μελέτες, που δόθηκαν στη δημοσιότητα χθες. **ΣΕΛ. 18**

ΤΟ 80% ΠΟΛΛΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΥΦΛΩΣΗΣ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΑΠΟΦΕΥΧΘΕΙ, ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΣΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Την πρόληψη και τα... μάτια σας

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ**

Πάνω από 285 εκατομμύρια (το 65% των οποίων είναι ηλικίας άνω των 50 ετών) άνθρωποι σε όλο τον πλανήτη αντιμετωπίζουν προβλήματα όρασης (από οφθαλμικές διαταραχές). Από αυτούς, τα 246 εκατομμύρια έχουν χαμηλή όραση (63% άνω των 50 ετών) και 39 εκατομμύρια υπολογίζεται ότι είναι νομικά τυφλοί (82% πάνω από 50).

Η πρώτη παγκόσμια έρευνα για το μέγεθος και τα αίτια των προβλημάτων όρασης βασίστηκε σε στοιχεία του παγκόσμιου πληθυσμού το 1990, εκτιμώντας τον αριθμό των τυφλών σε 38 εκατομμύρια. Η εκτίμηση το 1996 αυξήθηκε σε 45 εκατομμύρια τυφλούς, και προβλέπεται να αγγίξει τα 76 εκατομμύρια το 2020, διπλασιάζοντας μέσα σε τρεις δεκαετίες τον αριθμό των ατόμων με τύφλωση.

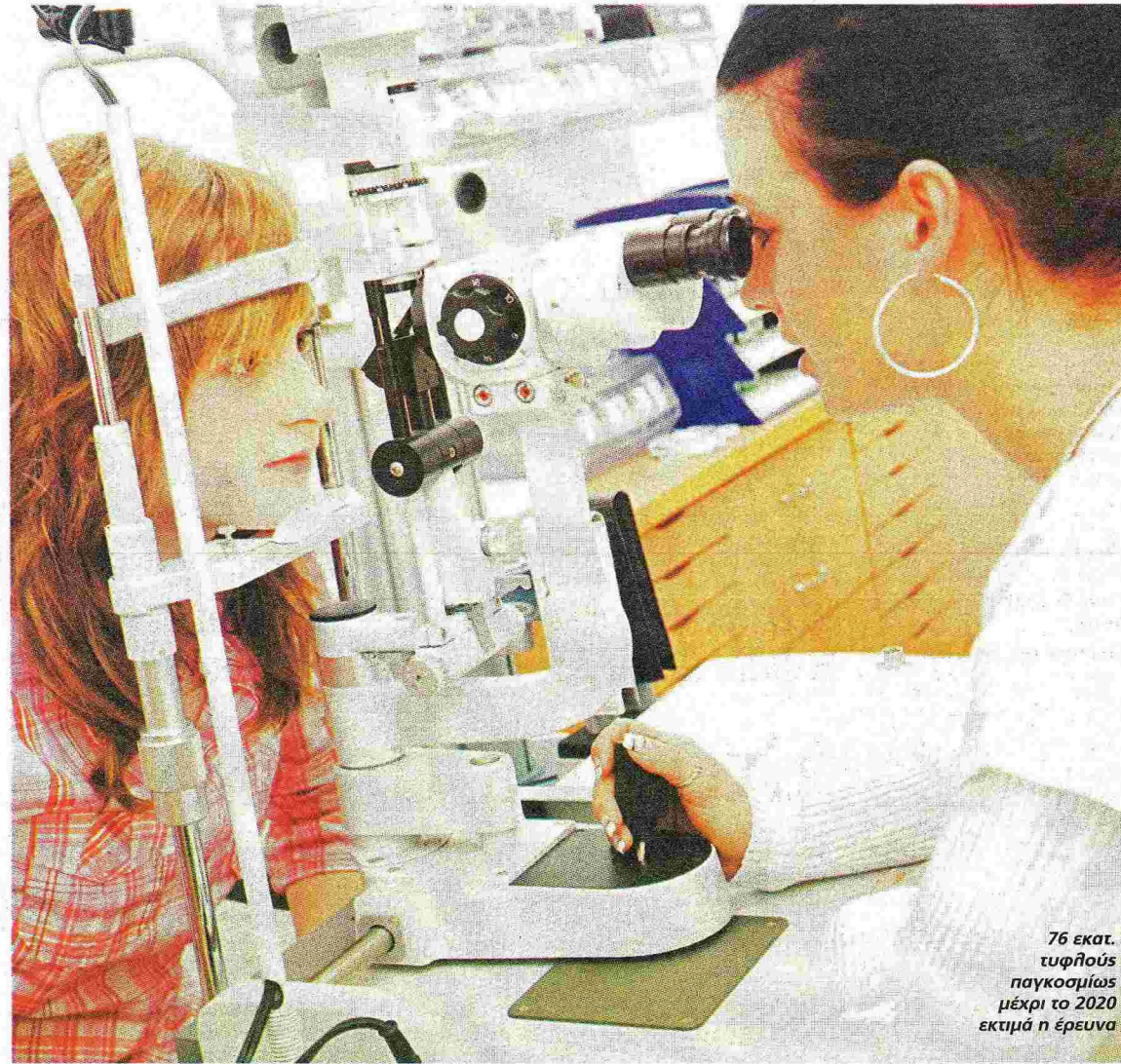
Πρόσφατες έρευνες υπολόγισαν τον παγκόσμιο πληθυσμό των πρεσβύωπων σε 1,2 με 1,5 δισεκατομμύρια, εκτιμώντας σε 600 εκατομμύρια τους πρεσβύωπες που παρουσιάζουν σημαντικά μειωμένη ποιότητα όρασης λόγω έλλειψης γυαλιών.

Σύμφωνα με τον ιδρυτή και διευθυντή του Ινστιτούτου Οπτικής και Ορασης του Πανεπιστημίου Κρήτης, καθηγητή Οφθαλμολογίας Ιωάννη Παλληκάρη, αυτά είναι τα αποτελέσματα πρόσφατων επιδημιολογικών μελετών που δόθηκαν στη δημοσιότητα κατά τη χθεσινή Παγκόσμια Ημέρα Ορασης (κατά της Τύφλωσης), η οποία γιορτάζεται κάθε χρόνο τη δεύτερη Πέμπτη κάθε Οκτωβρίου, με στόχο να στρέψει το παγκόσμιο ενδιαφέρον στο πρόβλημα της τύφλωσης και τις επιπτώσεις του στον πάσχοντα πληθυσμό και τη δημόσια υγεία.

Δικαίωμα στην όραση

Ο αναπηρωτής καθηγητής Οφθαλμολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης και μέλος της Παγκόσμιας Ομάδας Εμπειρογνομώνων για Παθήσεις της Ορασης Μιλτιάδης Τσιλιμπάρης τονίζει ότι, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί στις χειρουργικές τεχνικές, σε πολλές χώρες κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών ο καταρράκτης (47,9%, 2004 WHO statistics) εξακολουθεί να είναι η κύρια αιτία των προβλημάτων που οδηγούν στην απώλεια της όρασης σε όλες τις περιοχές του κόσμου, εκτός από τις ανεπτυγμένες χώρες. Άλλες κύριες αιτίες των προβλημάτων όρασης είναι το γλαύκωμα (12,3%), η ηλικιακή εκφύλιση της ωχράς κηλίδας (8,7%), θολερότητες του κερατοειδούς χιτώνα (5,1%), η διαβητική αμφιβληστροειδοπάθεια (4,8%), η παιδική τύφλωση (3,9%) και το τράχωμα (3,6%), το οποίο αποτελεί τη δεύτερη αιτία τύφλωσης στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Σήμερα εκτιμάται ότι στο 80% των παραπάνω περιπτώσεων τύφλωσης, ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες περιοχές, θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί και αυτό το ποσοστό αποτελεί στόχο της πρωτοβουλίας

76 εκατ. τυφλούς παγκοσμίως μέχρι το 2020 εκτίμα η έρευνα

» Έλλειψη οικονομικής ανάπτυξης και διαταραχές της όρασης πάνε μαζί

«Δικαίωμα στην Οραση» (Fight for Sight) μέχρι το έτος 2020. Εξάιρεση αποτελεί ίσως η ηλικιακή εκφύλιση της ωχράς κηλίδας, που χαρακτηρίζεται ως η πάθηση των ηλικιωμένων.

Η έλλειψη και η ανισότητα της πρόσβασης σε υπηρεσίες πρόληψης και υγιεινής των ματιών σε αυτές τις περιοχές του κόσμου περιορίζει τα οφέλη που θα μπορούσαν οι πάσχοντες να είχαν από τις σύγχρονες ιατρικές εξελίξεις, ενώ εκμηδενίζει τις πιθανότητες πρόληψης.

Ο δρ Σωτήρης Πιλαΐνης, στέλεχος της ε-

ρευνητικής ομάδας του Πανεπιστημίου Κρήτης και επίτιμος λέκτορας του Πανεπιστημίου Manchester, σημειώνει ότι στα ποσοστά αν και συνηθίζονται διαταραχές που μπορεί να οφείλονται σε διαθλαστικά σφάλματα, και κυρίως τη μυωπία που έχει πάρει μορφές επιδημίας στις χώρες της Ανατολικής Ασίας, δεν συμπεριλαμβάνονται προβλήματα που αντιμετωπίζουν άτομα με υγιείς οφθαλμούς, λόγω έλλειψης πρόσβασης σε υπηρεσίες εξέτασης και διόρθωσης (με γυαλιά, φακούς κ.λπ.) των διαθλαστικών σφαλμάτων. Παρομοίως, η πρεσβυωπία που εμφανίζεται στην πλειονότητα του πληθυσμού στην παραγωγική ηλικία των 40-45 ετών, και δυσχεραίνει τις δραστηριότητες που απαιτούν ενδίδεση και κοντινή όραση, δεν συγκαταλέγεται στις παθήσεις που οδηγούν σε διαταραχές της όρασης. Η ανεπαρκής και μη έγκαιρη διάγνωση

» Σε τρεις δεκαετίες (1990-2020) ο αριθμός των ατόμων με τύφλωση θα έχει διπλασιαστεί

αμφιβληστροειδικών παθήσεων επηρεάζει τόσο την ποιότητα της ζωής όσο και την οικονομία των κρατών της Ευρωπαϊκής Ζώνης. Πρόσφατη μελέτη που διεξήχθη σε 6 διαφορετικές χώρες της Ζώνης (Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Σλοβακία, Ισπανία και Βρετανία) για λογαριασμό του Ευρωπαϊκού φόρουμ κατά της τύφλωσης (EFAB), ανέδειξε το τεράστιο οικονομικό όφελος που είναι δυνατόν να εξασφαλιστούν τα συστήματα υγείας των χωρών αυτών από την έγκαιρη διάγνωση 4 βασικών οφθαλμολογικών παθήσεων. Πιο συγκεκριμένα, οι ετήσιες δαπάνες ύ-

ψους 7 δισεκατομμυρίων ευρώ για το σύνολο των έξι χωρών μπορεί να εξαιρεθούν μέσω παρεμβάσεων που στοχεύουν στην έγκαιρη διάγνωση, στην πρόληψη και στην επαρκή αγωγή, ενώ ταυτόχρονα να ελαχιστοποιηθούν και οι κίνδυνοι για τους ίδιους τους ασθενείς.

Τα οικονομικά στοιχεία που εξετάστηκαν αφορούν τόσο τις άμεσες δαπάνες, δηλαδή τα έξοδα υγειονομικής περίθαλψης, ως αποτέλεσμα της θεραπείας (π.χ. νοσηλεία, φαρμακευτική αγωγή κ.ά.), όσο και τις έμμεσες που αφορούν τη μείωση της παραγωγικότητας και τις ανεπίσημες δαπάνες για τη φροντίδα του ασθενούς.

Συμπερασματικά, οι αποδοτικές παρεμβάσεις για την πρόληψη της τύφλωσης και άλλων διαταραχών επιφέρουν σταθερότερο προϋπολογισμό του υγειονομικού συστήματος των κρατών, υγιές και παραγωγικό δυναμικό και καλύτερη ποιότητα ζωής. Για τους παραπάνω λόγους τόσο η πρόληψη όσο και η θεραπεία των διαταραχών της όρασης είναι επιτακτική ανάγκη να αποτελούν προτεραιότητα για τη δημόσια υγεία.

Ισότιμη πρόσβαση σε όλους

Η έλλειψη της οικονομικής ανάπτυξης είναι ένας παράγοντας που επιδεινώνει τη συχνότητα εμφάνισης των διαταραχών της όρασης. Για το λόγο αυτό, τα προγράμματα πρόληψης τύφλωσης πρέπει να ασχοληθούν όχι μόνο με τον περιορισμό της τύφλωσης που μπορεί να αποφευχθεί αλλά και με την ταυτόχρονη οικονομική ανάπτυξη. Το κόστος της αποκατάστασης και το κόστος της περίθαλψης που παρέχεται σε άτομα με προβλήματα όρασης είναι τα πιο προφανή. Λιγότερο εμφανείς, αλλά εξίσου σημαντικές, ωστόσο, είναι οι έμμεσες δαπάνες που προκύπτουν από την απώλεια της παραγωγικότητας αυτών των ατόμων.

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης και η Οφθαλμολογική Κλινική του ΠΑΓΝΗ κατανοώντας την τεράστια σημασία της ισότιμης πρόσβασης όλων των κοινωνικών ομάδων στις υπηρεσίες υγείας, έχει αναπτύξει πρότυπη πιλοτική δραστηριότητα στο πλαίσιο του Πανεπιστημίου των Ορέων (<http://www.pano-reon.gr>) που αφορά μεταξύ άλλων την πρωτοβάθμια οφθαλμολογική περίθαλψη σε απομακρυσμένες περιοχές της Κρήτης και των νησιών του Αιγαίου.

Η προσέγγιση αυτή φιλοδοξεί να αποτελέσει μοντέλο που θα μπορούσε να εφαρμοστεί στην υπόλοιπη Ελλάδα και σε άλλες περιοχές του κόσμου.

Το Ινστιτούτο Οπτικής και Ορασης (IVO) αποτελεί ερευνητικό εργαστήριο του Πανεπιστημίου Κρήτης, με ιδρυτή και διευθυντή τον καθηγητή Οφθαλμολογίας Ιωάννη Παλληκάρη και δραστηριότητα στους τομείς της έρευνας, της εκπαίδευσης και της παροχής ειδικευμένων υπηρεσιών στις Επιστήμες της Οπτικής, της Οφθαλμολογίας και της Ορασης. Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε στην ιστοσελίδα (<http://www.ivo.gr>).